

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької
діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Економіка підприємства та організація підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Шляхи та резерви зниження собівартості продукції
підприємства на прикладі ТОВ «Цемент»»

Виконавець:

студент 4 курсу факультету ЦЗВФН

Байдак Аліна В'ячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Грінченко Р.В.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Перехід до ринкової економіки вимагає від компаній економічно раціонального підходу до планування своєї діяльності, встановлення фінансової та виробничої політики, аналізу та оцінки результатів. Один з найбільш важливих елементів фінансової політики компанії - політика збільшення прибутку.

Основним показником, що характеризує рівень виробничих витрат, а також результатів виробничо-господарської діяльності підприємства та його структурних підрозділів, є виробничі витрати, що охоплюють усі сфери діяльності підприємства. Собівартість продукції виступає у якості важливого остаточного показника, який відображає результати діяльності підприємства. Чим краще працює підприємство, тим економніше воно використовує власні ресурси, тим ефективніше вдосконалює обладнання, тим нижча вартість виготовленої продукції. Зниження виробничих витрат є однією з головних умов збільшення прибутку, підвищення прибутковості та продуктивності праці на підприємстві.

Собівартість продукції - одна з важливих економічних категорій, що відображає ефективність виробництва та діяльності підприємства в цілому. Підвищення ролі та значення собівартості продукції в організації виробництва і його управління вимагає постійного удосконалення методів планування, обліку витрат та обчислення їх розміру на одиницю виробленої продукції, адже саме собівартість є одним з найголовніших інструментів в досягненні ключових цілей будь-якого виробничого підприємства. Саме тому, надзвичайно важливим є опанування всіх інструментів, за допомогою яких можна виявити резерви та недоліки будь-яких процесів на підприємстві та ефективно використовувати їх з метою досягнення основних цілей.

Метою роботи є обґрунтування практичних рекомендацій щодо зниження собівартості продукції на підприємстві на прикладі ТОВ «Цемент».

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі завдання:

- 1) розглянути сутність, структуру та види собівартості продукції;
- 2) ознайомитися із методичними підходами щодо формування собівартості продукції;
- 3) визначити резерви зниження собівартості продукції підприємства;
- 4) надати загальну характеристику досліджуваному підприємству ТОВ «Цемент»
- 5) проаналізувати фінансово-економічну діяльність підприємства;
- 6) проаналізувати собівартість продукції ТОВ «Цемент»;
- 7) провести кореляційно-регресійний аналіз собівартості продукції підприємства;

8) запропонувати резерви та напрями зниження собівартості продукції;

9) визначити доцільність та економічну ефективність пропозицій зниження собівартості продукції.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до обґрунтування напрямів зниження собівартості продукції.

Об'єктом дослідження є ТОВ «Цемент».

Методи дослідження. У процесі дослідження були використані наступні методи: класифікація, порівняння, аналіз синтез, економічний аналіз, системний аналіз, монографічний, статистико-економічний, розрахунково-конструктивний, балансовий.

Інформаційною базою дослідження виступили праці вітчизняних та зарубіжних фахівців на тему собівартості підприємства, матеріали спеціалізованої періодичної преси, нормативно-правові матеріали, бухгалтерська звітність підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та економічному обґрунтуванні напрямів зниження собівартості продукції на ТОВ «Цемент».

Структура і обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи 88 сторінок. Робота містить 28 таблиць, 9 рисунків та 7 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА**» розглянуто сутність собівартості продукції, її види та структура. Проведена оцінка основних методичних підходів до формування собівартості продукції та визначені основні резерви зниження собівартості. Собівартість продукції - одна з найважливіших економічних категорій, що відображає ефективність виробництва та діяльності підприємства в цілому, та є одним з найголовніших інструментів в досягненні ключових цілей будь-якого виробничого підприємства. Саме тому, надзвичайно важливим є опанування всіх інструментів, за допомогою яких можна виявити резерви зниження даного показника, оскільки це позитивно вплине на кінцеві результати діяльності будь-якого підприємства.

У другому розділі «**АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЦЕМЕНТ»**» надана загальна характеристика діяльності ТОВ «Цемент», проведено аналіз основних показників фінансово-економічного стану підприємства та собівартості його продукції. Здійснено кореляційно-регресійний аналіз собівартості

продукції ТОВ «Цемент», що дозволяє виявити основні чинники, які найбільше впливають на зміну собівартості.

У третьому розділі **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА»** визначені основні напрями та резерви зниження собівартості продукції та обґрунтована доцільність їх впровадження на підприємстві. Напрямами зниження собівартості продукції ТОВ «Цемент» визначено зменшення витрат на закупівлю сировини, зниження витрат від курсових різниць, оскільки підприємство має значну суму позики у іноземній валюті, та зменшення витрат на річний фонд заробітної плати адміністративного персоналу. Зменшення даних витрат призведе до зниження собівартості продукції, що, у свою чергу, дозволить підприємству збільшити прибуток.

ВИСНОВКИ

1. В роботі визначено, що собівартість - це один з найважливіших показників господарської діяльності будь-якого підприємства, оскільки відображає, у що саме підприємству обходиться виробництво відповідного виду продукції і наскільки економічно вигідним воно є. Підприємство тим більше буде одержувати прибутку на одиницю продукції, чим нижча її собівартість, і навпаки. Зниження собівартості продукції призводить до зростання її цінової конкурентоспроможності, а отже, й зміцнюються позиції підприємства на ринку.

2. Визначено, що резерви зниження собівартості продукції – це кількісно вимірні можливості економії витрат живої та уречевленої праці. Їх можна виявляти на різних стадіях життєвого циклу виробів та в процесі виробництва. Основними шляхами зниження собівартості продукції є скорочення тих витрат, які мають найбільшу питому вагу у її структурі

3. Встановлено, що ТОВ «Цемент» є одним із лідерів серед виробників цементу на вітчизняному ринку. Завод почав свою роботу у 1965 р. та, починаючи з 2011 р., входить до промислової групи [CRH](#).

4. За результатами дослідження визначено, що на кінець 2023 р. діяльність підприємства є стабільною. Також можна відмітити деяке покращення показників дохідності та ефективності діяльності, порівняно з минулим роком.

5. Визначено, що основна частка у собівартості виробництва цементу ТОВ «Цемент» припадає на матеріальні витрати (сировина та основні матеріали), інші операційні витрати та витрати на оплату праці. Зростання кожного із зазначених елементів витрат має прямий вплив на показник собівартості.

6. У роботі запропоновані заходи з метою зниження собівартості цементу для ТОВ «Цемент»:

- зменшення витрат на сировину для виробництва цементу (клінкер), шляхом заміщення 15% даної сировини добавкою (доменний гранульований шлак), що є значно дешевшим та не погіршує якісних характеристик цементу;

- зменшення розміру довгострокових позик у іноземній валюті та надання переваги таким позикам в національній валюті;

- зменшення кількості адміністративного персоналу, що дасть змогу зменшити розмір витрат на фонд оплати праці такого персоналу.

7. Визначено, що зменшення витрат на закупівлю сировини для виробництва цементу дозволить зменшити собівартість цементу на 13,05 %, при умові, що загальний обсяг виробництва залишиться незмінним. Зменшення частки довгострокових зобов'язань у іноземній валюті дасть змогу зменшити інші операційні витрати на 3%. А якщо зменшити кількість адміністративного персоналу на 3 особи, то вдасться скоротити витрати на річний фонд оплати праці на 7,14%.

Таким чином, шляхом зменшення витрат на сировину, фонд оплати праці працівників адміністрації підприємства та зменшення витрат на погашення відсотків за користування позикою в іноземній валюті, підприємству вдасться зменшити загальну собівартість цементу на 54000,57 тис.грн. (7,87%). Собівартість 1 тонни цементу при цьому зменшиться на 128,57 грн.